

Focus Werkzaamheden ACM 2023

Focus werkzaamheden ACM 2023

Markten goed laten werken voor alle mensen en bedrijven, nu en in de toekomst. Dat is de missie van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). De afgelopen jaren hebben we ervaren hoe onverwachte en heftige gebeurtenissen zoals de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne markten uit hun evenwicht kunnen brengen. Dit heeft ingrijpende gevolgen voor mensen, bedrijven en de economie als geheel, op de korte én de lange termijn.

Markten werken niet vanzelf goed voor mensen en bedrijven. Denk aan de energiemarkt. Bescherming is nodig tegen ongewenste uitkomsten. Of het nu gaat om een onverwachte schok of om te verwachten gevolgen op de lange termijn. De ACM is tien jaar geleden opgericht om markten ook onder die omstandigheden goed te laten werken, zo nodig op basis van aangepaste spelregels. Daarvoor is stuurmanskunst nodig: van de wetgever, de toezichthouder, maatschappelijke organisaties, bedrijven en consumenten. Spelregels en het toezicht daarop vergen permanente wendbaarheid van iedereen.

In 2023 ligt de focus van de ACM op de volgende onderwerpen:

1. **Energietransitie:** het versnellen van de omschakeling naar duurzame energie voor iedereen
2. **Digitale economie:** het stimuleren van een open en eerlijke digitale economie
3. **Verduurzaming:** naar een duurzamere economie met respect voor mens, dier en milieu

Versnellen van energietransitie voor iedereen

De ACM wil de energietransitie versnellen en belemmeringen wegnemen.

In 2050 willen we energie gebruiken die zonder uitstoot van CO₂ wordt opgewekt. Nederland moet af van fossiele brandstoffen zoals gas en kolen om de klimaatdoelstellingen te halen. We willen ook minder afhankelijk zijn van Russisch gas. De ACM helpt mee om de energietransitie te versnellen en wil met haar toezicht ervoor zorgen dat energiesystemen klaar zijn voor duurzame energie. Tegelijkertijd zet de ACM zich in voor betaalbare en betrouwbare energie voor iedereen, zeker voor kwetsbare consumenten waar energie-armoede dreigt.

In 2023 legt de ACM de focus op de volgende drie energietheema's:

1. Energietransitie voor iedereen

Niet iedereen heeft de middelen om te investeren in bijvoorbeeld zonnepanelen of een warmtepomp. Zeker niet bij een hoge prijs voor gas en stroom van de energieleveranciers. Dit kan de omslag naar duurzame energie vertragen. Mensen met een laag inkomen en een slecht geïsoleerd (huur)huis zonder zonnepanelen vormen een kwetsbare groep. Om bij te dragen aan een versnelde energietransitie voor iedereen, richt de ACM zich op:

- aangescherpt toezicht op energieleveranciers en energietarieven;
- een nieuwe regeling voor opzegvergoedingen zodat energieleveranciers weer vaste contracten aanbieden;
- extra voorlichting. Vanaf februari 2023 publiceert de ACM een monitor die inzicht geeft in de ontwikkelingen in de energiemarkt.

2. Toezicht om te versnellen

De groei van onder meer windmolenparken, zonnepanelen en elektrisch vervoer maakt dat het elektriciteitsnet moet worden uitgebreid en slimmer moet worden gebruikt. En om van het gas af te gaan, biedt warmtelevering een alternatief. De ACM gaat in 2023:

- stimuleren dat energiebedrijven slimmer het elektriciteitsnet benutten;
- nut en noodzaak van de investeringen van netbeheerders vaststellen door de investeringsplannen 2024-2026 van netbeheerders te toetsen, zodat duidelijk wordt wanneer en waar investeringen in het net worden gedaan;
- door het versterken van het toezicht op de betrouwbare levering en goede kwaliteit van dienstverlening van warmteleveranciers voor consumenten versterken.

3. Marktinrichting in transitie

Nieuwe energiebronnen, technologie en spelers in de energiewereld gaan de energiemarkt wezenlijk veranderen. De huidige energiecrisis laat zien hoe snel de betaalbaarheid en leveringszekerheid van energie in het gedrang kan komen. De ACM gaat in 2023:

- onderzoek doen naar de werking van de energiemarkt voor consumenten om de concurrentie aan te jagen;
- toezicht houden op het Bescherm- en Herstelplan Gas en het vullen van de gasopslagen;
- het voorstel voor nieuwe warmtewetgeving (Wet collectieve warmtevoorziening) toetsen op uitvoerbaarheid en zich voorbereiden op de nieuwe taken;
- de financiële positie van warmteleveranciers monitoren.

Stimuleren van een open en eerlijke digitale economie

De ACM wil mensen en bedrijven beschermen tegen marktmacht van grote techbedrijven en tegen online misleiding en manipulatie zodat iedereen de vruchten kan plukken van de digitale economie.

Nieuwe kansen én nieuwe risico's. De digitale economie brengt beide. De ACM wil met haar toezicht ervoor zorgen dat iedereen profiteert van de kansen die de digitale economie biedt en beschermd wordt tegen de risico's.

In 2023 legt de ACM de focus op de volgende drie onderwerpen:

1. Dark patterns en transparantie

Webshops hebben veel mogelijkheden om direct in te spelen op gedrag van consumenten en hen te beïnvloeden. Vaak is een website ontworpen met zogeheten *dark patterns*. Daarmee worden mensen in een bepaalde richting gestuurd. Soms gaat online beïnvloeding dan over in ongeoorloofde manipulatie en misleiding. Daarom gaat de ACM:

- misbruik van *dark patterns* aanpakken. Denk aan misleidende *countdown timers* en van-voor-prijzen;
- optreden tegen *fake engagement* zoals nepreviews;
- aanpakken van misleiding en manipulatie van consumenten in games. Denk aan agressieve marketing gericht op kinderen, *in-game* valuta en *lootboxes*;
- samen met andere digitale toezichthouders werken aan effectieve online transparantie.

2. Toegankelijke platformmarkten en eerlijke voorwaarden

In de online economie brengen platforms zoals marktplaatsen en zoekmachines grootschalig vraag en aanbod samen. Dat brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. In 2023 wordt nieuwe Europese regelgeving van kracht. Deze scherpt de verantwoordelijkheden van platformbedrijven verder aan en houdt platformmarkten open en eerlijk door marktmacht van online platformen sneller te beteugelen. Daarom gaat de ACM:

- optreden tegen oneerlijk gedrag van online platforms zoals het hanteren van oneerlijke toegang- of gebruiksvoorwaarden;
- onderzoek doen naar datamacht en *rankings* binnen online platforms;
- voorlichting geven over (het toezicht op) de nieuwe Europese regelgeving (zoals de Digital Markets Act en de Digital Services Act).

3. Vendor lock in - leveranciersklem

Door technische, financiële en/of organisatorische belemmeringen kunnen organisaties als het ware 'vast' komen te zitten aan één leverancier. Denk aan situaties waarin jarenlang is geïnvesteerd in het werken met één ICT-systeem of waar verschillende diensten binnen één systeem van een leverancier worden afgenomen. Deze economische afhankelijkheid kan leiden tot uitbuiting (van afnemers) of uitsluiting (van concurrenten). Daarom doet de ACM:

- onderzoek naar mededingingsproblemen op de *cloudmarkt*;
- onderzoek naar 'vendor lock in' in de ICT-markt voor de zorg.

Naar een duurzamere economie

De ACM wil bijdragen aan een duurzamere economie voor mens, dier en milieu.

Veel maatschappelijke kosten van onze huidige wijze van produceren en consumeren komen niet bij gebruikers en vervuilers terecht, maar worden afgewenteld op het milieu en op economisch kwetsbare mensen. Niet alleen hier in Nederland, maar ook in andere delen van de wereld. Zowel nationaal als op Europees niveau worden nieuwe regels gemaakt die deze maatschappelijke en ecologische schade tegengaan. Denk aan emissie-eisen en regels om producten te kunnen repareren of te recyclen. Maar ook aan transparantie-eisen bij duurzaamheidsclaims.

Ook de komende jaren wil de ACM bijdragen aan een duurzamere economie. De ACM focust daarbij op de volgende onderwerpen:

1. Vertrouwen in informatie over duurzaamheid

Steeds meer mensen zijn bereid extra te betalen voor duurzame producten. Maar om te beoordelen of zij een duurzame keuze maken moeten ze kunnen vertrouwen op de informatie die ze hierover krijgen. Vage en misleidende duurzaamheidsclaims zetten consumenten op het verkeerde been. Zo verdwijnt het vertrouwen van mensen in de duurzaamheidsinspanningen van bedrijven. Daar lijden ook de bedrijven onder die wél serieus werk maken van duurzame productie. De ACM gaat in 2023:

- misleidende duurzaamheidsclaims bij producten en diensten aanpakken;
- bij de wetgever aandringen op betere keurmerkenregels. Hierdoor kunnen mensen erop vertrouwen dat producten met een keurmerk ook echt duurzaam zijn.

2. Duurzamere productieketens en producten

Bedrijven bieden steeds vaker duurzame producten en diensten aan. De wetgever kan met regels ervoor zorgen dat in de duurzame productieketens alle maatschappelijke kosten zijn verwerkt. De ACM gaat in 2023:

- ruimte geven aan duurzaamheidsafspraken tussen concurrerende bedrijven;
- de wetgever adviseren over het stimuleren van een duurzamere productie en aanbod van voedsel;
- mogelijkheden voor verduurzaming van pakketbezorging onderzoeken;
- onderzoek doen naar manieren waarop 'eerlijke' prijzen tot stand komen, waarin alle maatschappelijke kosten zijn verwerkt.